

GOTLANDS LÄN

TRÄSKMYR

INVENTERING AV

FÅGELFAUNAN

LÄNSSTYRELSEN I GOTLANDS LÄN

Naturvårdsenheten
November 1981

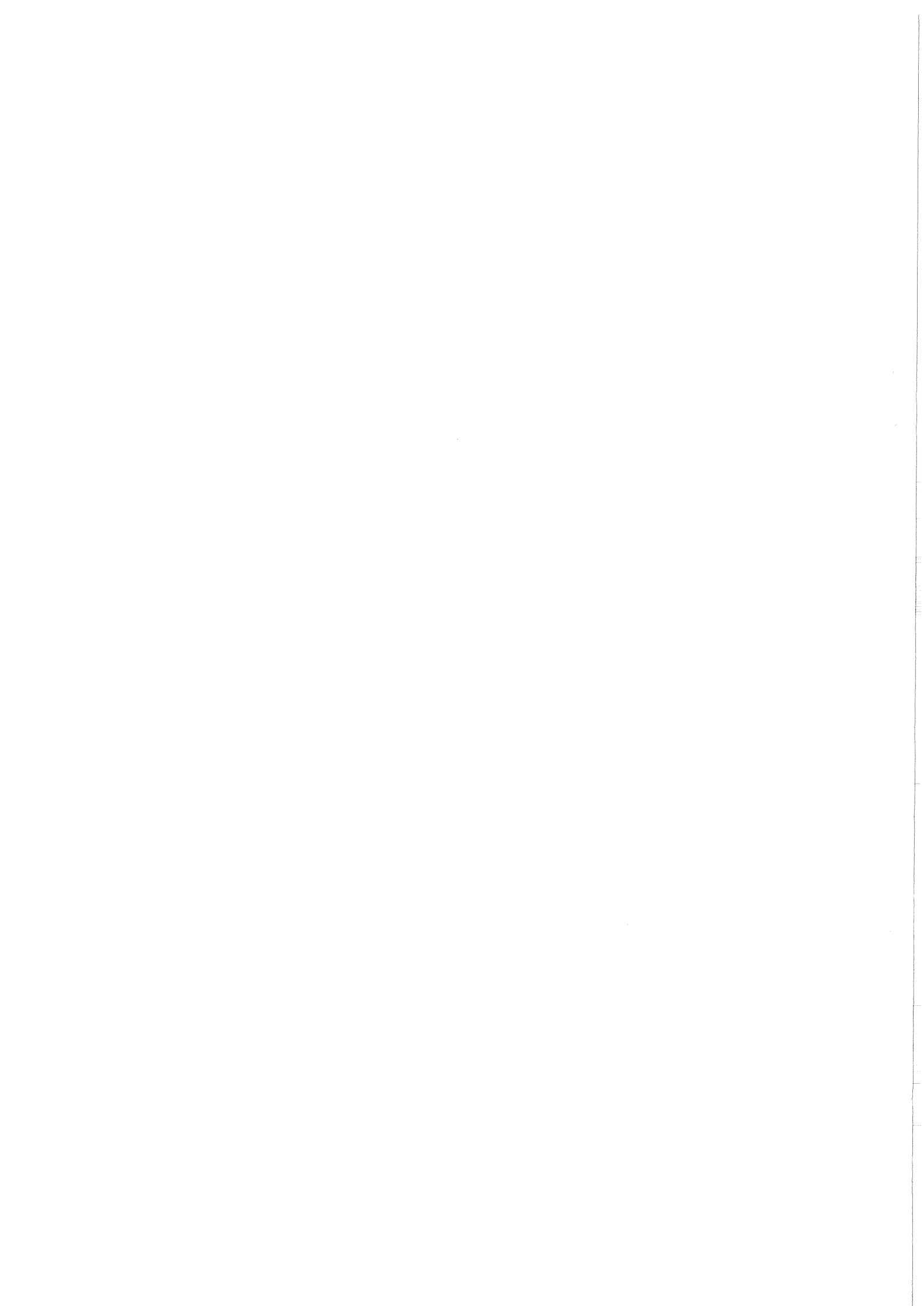
TRÄSKMYR

INVENTERING AV FÅGELFAUNAN

Med anledning av förestående reglering av vattenståndet i Träskmyr har länsstyrelsen funnit det angeläget att dokumentera myrens nuvarande fågelliv. Åt Stellan Hedgren har därför uppdragits att utföra föreliggande inventering. Arbetet har möjliggjorts genom ekonomiskt stöd från anslaget Vård av naturvårdsområden m m. Författaren är ensam ansvarig för rapportens innehåll varför detta ej kan åberopas som representerande länsstyrelsens ståndpunkt.

Visby i november 1981

Länsstyrelsen
naturvårdsenheten

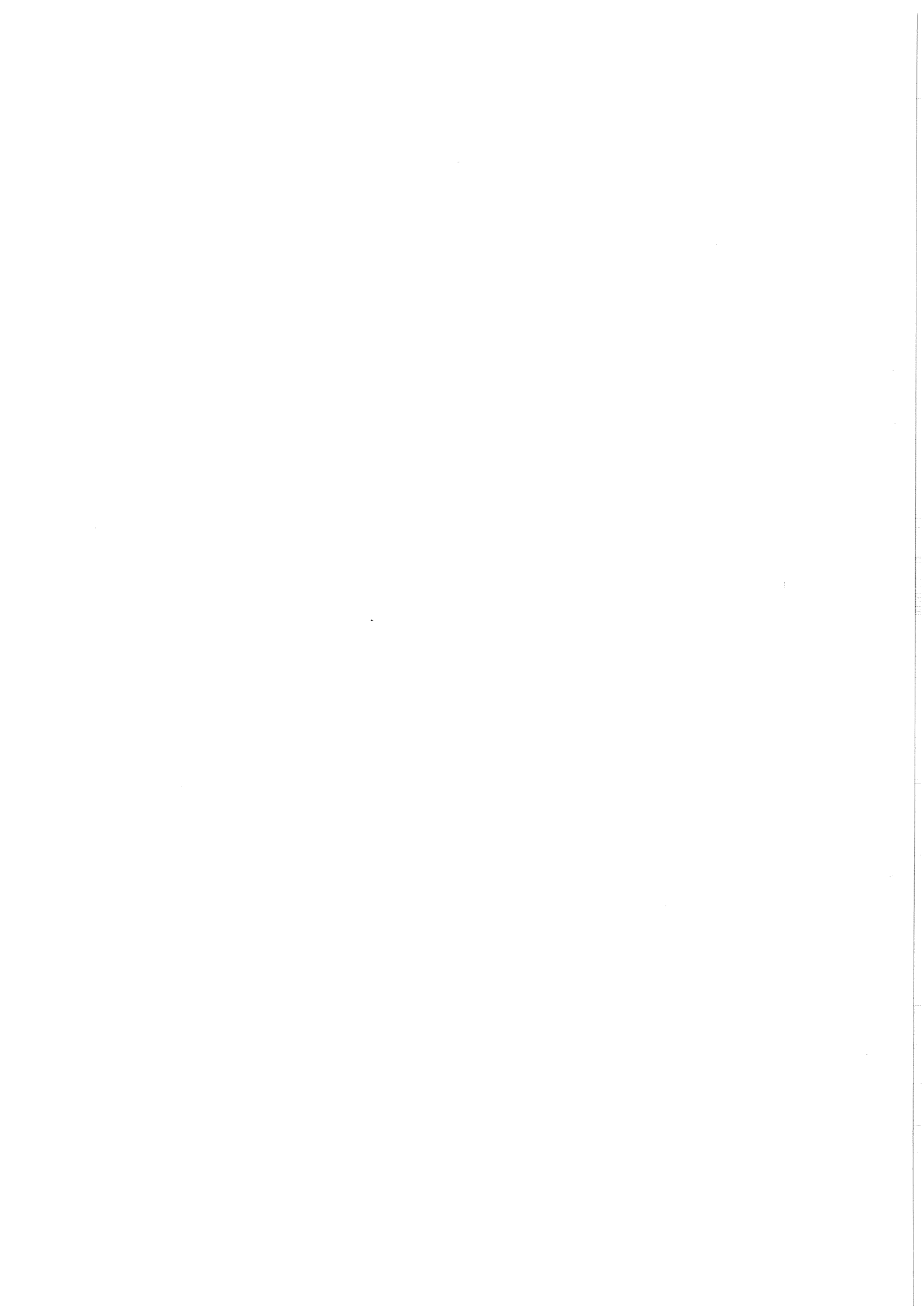
INVENTERING AV HÄCKFÅGELFAUNAN I TRÄSKMYR 1981

Stellan Hedgren

I det flacka gotländska landskapet är de naturliga avrinningsmöjligheterna ofta dåliga. Trots en relativt låg nederbörd (ca 500 mm/år; Ångström 1958) var Gotland därför för 150 år sedan ett vattenrikt landskap. I början av 1800-talet täcktes t.ex. ungefär 1/10 av öns yta av myrmarker (Sernander 1941). Idag är de flesta av dessa myrmarker utdikade och uppodlade. Den största något så när välbevarade myren är Träskmyr i Lärbro och Hangvar socknar på nordvästra Gotland, och i länsstyrelsens inventering av skyddsvärda myrmarker 1972 gavs denna myr högsta skyddsklass vad gäller både värtlighet (Larsson 1974) och fågelliv (Högström 1974; se även Högström 1979). Våren 1981 beslutade länsstyrelsen att avsätta Träskmyrsområdet med dess avflöde Vasteån som naturreservat. För att få fram en mer detaljerad bild av myrens fågelliv innan några åtgärder vidtas med anledning av reservatsbeslutet utförde jag, på uppdrag av länsstyrelsen, under våren och sommaren 1981 en inventering av häckfågelfaunan.

Beskrivning av inventeringsområdet

Själva Träskmyr har en yta av 169 hektar. Det största tillflödet är Kullshageån, som mynnar i nordväst. Från denna ås mynning har på 1960-talet grävts en kanal, som sträcker sig ca 950 m i östlig riktning. Myren avvattnas i nordost genom Vasteån, som efter ca 1,5 km rinner ut i Kappelhamnsviken. Från utflödet grävdes 1937 ett ca 150 m långt grunt dike i sydvästlig riktning. Mellan kanalen och diket ligger ett drygt 300 m långt orört parti. I myren finns ett femtiotal öppna vattenytor, av vilka Gardeträsk i nordost

är den största. I söder står Träskmyr i förbindelse med den 14 hektar stora Stajnstumyr.

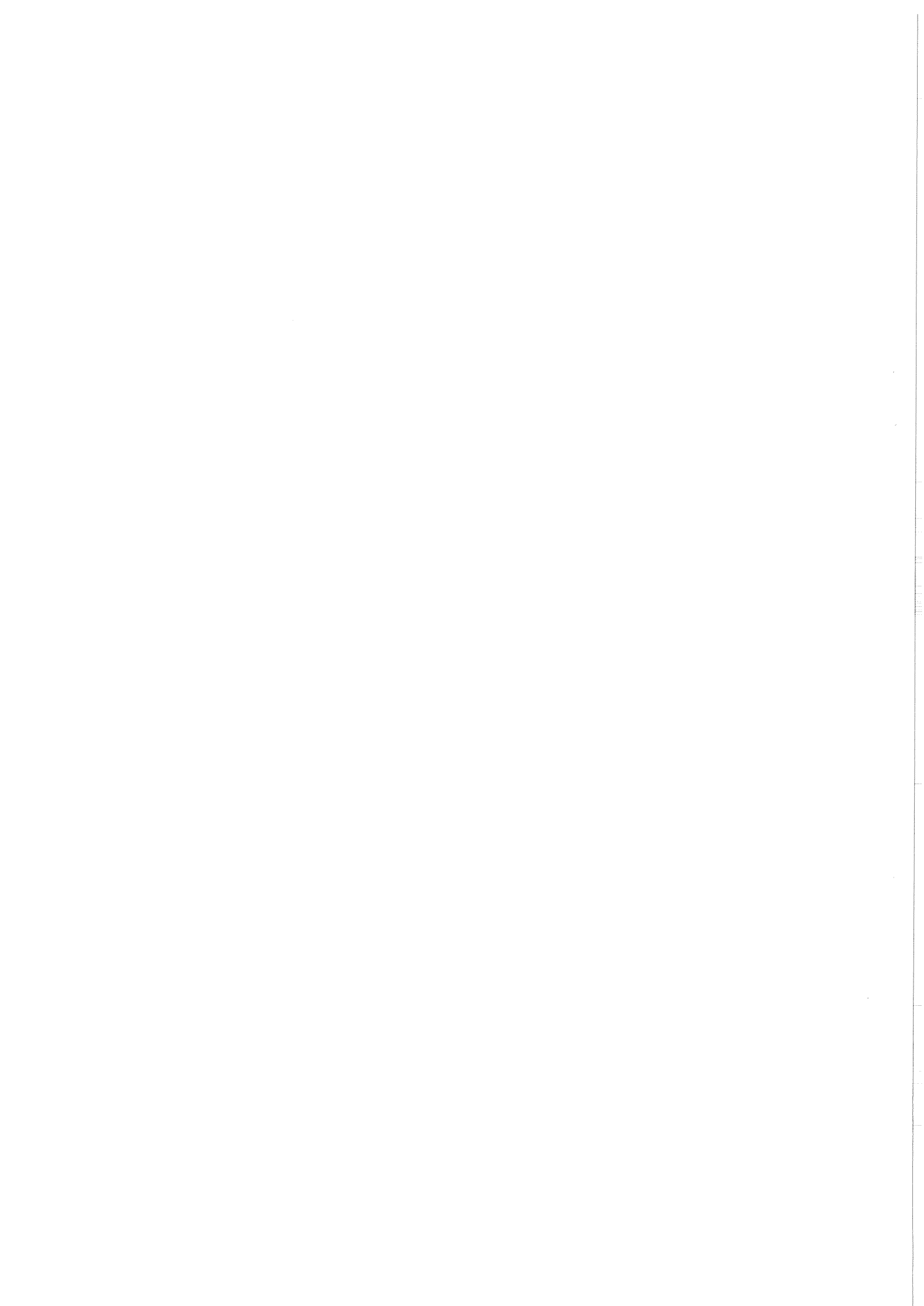
I både Träskmyr och Stajnstumyr domineras myrviddens värtlighet helt av ag Cladium mariscus, här och var uppblandad med högstarr och knappag Schoenus nigricans. Längs myrens kanter blir den senare dominerande och bildar på en del håll i sydväst stora sammanhängande ytor. Längs kanalen och nordost om Gardeträsk finns större bestånd av bladvass Phragmites communis och längs kanalens västra ände vida buskage av sälg Salix caprea. Myren omges huvudsakligen av örtrik tallskog med inslag av buskar och lövträd. I nordväst och längs en kort sträcka i öster gränsar den dock direkt till jordbruksmarker. En mer detaljerad beskrivning av vegetationen lämnas av Larsson (1974).

Inventeringsmetodik

Inventeringsområdet (se figur 1), totalt omfattande 281 hektar myr och skog, genomströvades under fem dagar under våren och sommaren (den 5 april, 13 maj, 23 maj, 10 juni och 12 juli). Alla därvid sedda och hörda fåglar noterades, och förekomst och indicier på häckning markerades på kopior av den ekonomiska kartan över området. Vid utvärderingen av dessa anteckningar har jag i huvudsak följt de normer som rekommenderas av Statens naturvårdsverk (1978) och Svensson (1978). I tabell 1 ges en sammanställning över vilka inventeringsmetoder som använts för de olika fågelgrupperna.

Resultat

I tabell 2 redovisas resultatet av inventeringen och i figur 2 den delområdesindelning som använts. Med användande av ovan angivna kriterier bedömdes sammanlagt 198 par fåglar av 34 arter häcka inom det undersökta området, vilket ger en fågeltäthet av 0,70 par/hektar. Av dessa 34 arter var det dock endast

hälften som påträffades på själva myrarna, medan den andra hälften förekom enbart i den omgivande skogen. På de 183 hektaren myr fanns totalt 66 par fåglar, vilket ger en täthet på 0,36 par/hektar. Nedan redovisas förekomsten av de 17 arter som häckade ute på myrarna mer utförligt.

Gravand: 1 par iakttaget i Gardeträsk.

Gräsand: Sammanlagt 8 par observerade i Gardeträsk och i kanalen.

Vigg: 7 par observerade i Gardeträsk.

Brun kärrhök: 1 par häckade nordväst om Gardeträsk. Arten, som har en total population på Gotland på upp till 10 par (Gustafsson & Högström i manus), har häckat i Träskmyr åtminstone en gång tidigare, år 1975 (Högström 1979).

Vattenrall: Sammanlagt 5 sjungande hanar noterades. Samtliga uppehöll sig i anslutning till vassområdena i norra delen av Träskmyr (se figur 3).

Småfläckig sumphöna: Endast 1 ropande hane hördes, vilket troligen är mindre än normalt. Under 1973 hördes t.ex. 4 ropande ex. (Högström 1979).

Kornknarr: 3 sjungande hanar, samtliga i norra kanten av Träskmyr (se figur 4).

Sothöna: 1 par i Gardeträsk.

Trana: 1 häckande par i norra delen av område 4. Vid traninventeringen 1980 observerades 2 par i Träskmyr (Lars-Åke Pettersson muntl.). Det totala beståndet på Gotland var detta år 35-50 par (Högström 1980).

Enkelbeckasin: Den enda vadaren som observerades häcka på själva myrområdet.

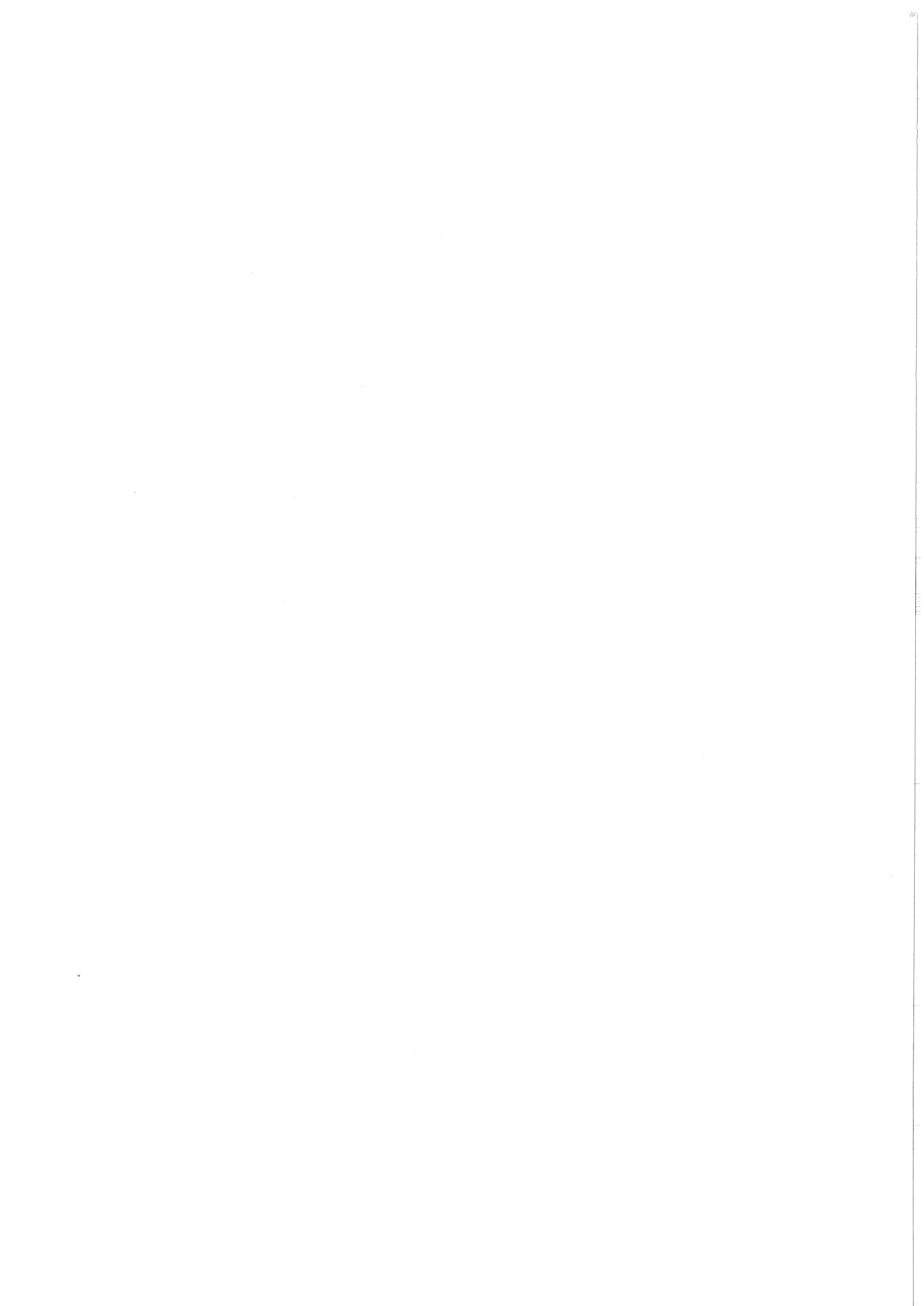
Sammanlagt iaktogs 10 spelande hanar.

Koltrast: Åtminstone 1 par i sälgbuskagen i nordväst.

Björktrast: 1 par häckade i en liten trädunge ute på myren i område 4.

Rödhake: Minst 1 par i sälgbuskagen i nordväst.

Rörsångare: Sammanlagt 10 sjungande hanar, alla i vassområdena i norra delen av Träskmyr (se figur 5).

Lövsångare: Den vanligaste fågeln i skogen runt myrarna men ute på själva myrområdet noterades endast 3 revir, i områdena 3-4.

Rosenfink: 1 revirhållande hane i buskage strax norr om kanalens östra del.

Sävsparrv: Med 11 par den vanligaste fågeln ute på myrområdet. Ej lika beroende av vass som rörsångaren och förekom därför mer spridd.

Kommentar

Myrar och mossar uppvisar sällan någon påfallande fågelrikedom. Typiska värden på fågeltätheten i dessa biotoper är 0,1-0,3 fågelpar/hektar (Järvinen & Sammalisto 1976, Nilsson 1977, 1980, Arvidsson 1980), även om den dubbla tätheten ibland kan förekomma (Välsänen & Järvinen 1977). Dessa värden kan jämföras med en beräknad genomsnittlig fågeltäthet i hela Sverige på ca 2,1 häckande par/hektar (Ulfstrand & Högstedt 1976) och på Gotland på ca 2,9 par/hektar (Gustafsson & Högström i manus). Det erhållna värdet 0,36 par/hektar ute på Träskmyrs och Stajnstumyrs myrområden ansluter sig således väl till "normalvärdena" för liknande biotoper. Några värden från andra gotländska myrar finns dock ej att jämföra med.

Litteratur

Gustafsson, L. & Högström, S. Manus. Hur många fåglar häckar på Gotland?

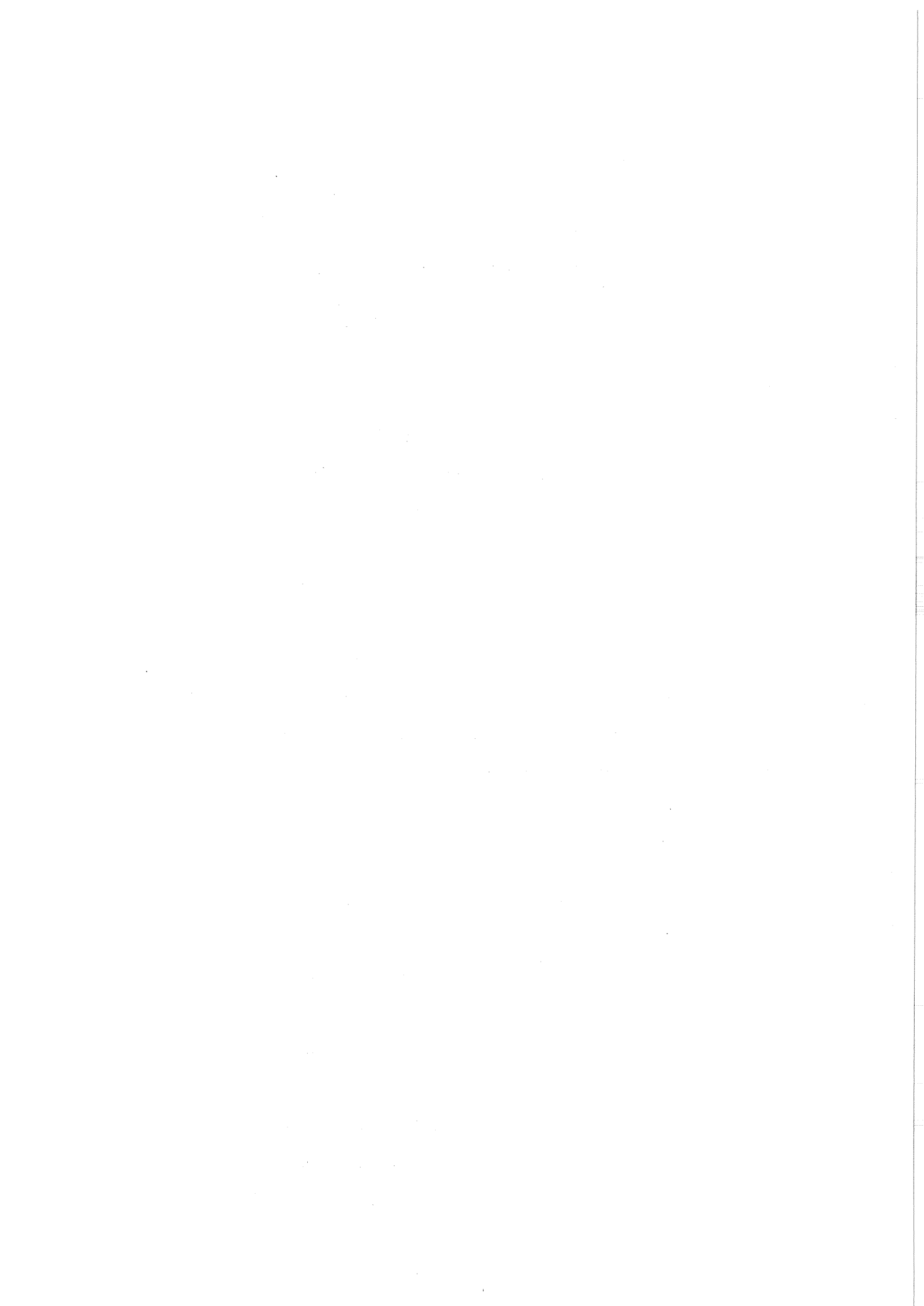
Högström, S. 1974. Översiktlig ornitologisk inventering av Gotlands myrar

1972. I: Översiktlig inventering av skyddsvärda myrar. Länsstyrelsen i Gotlands län, Visby.

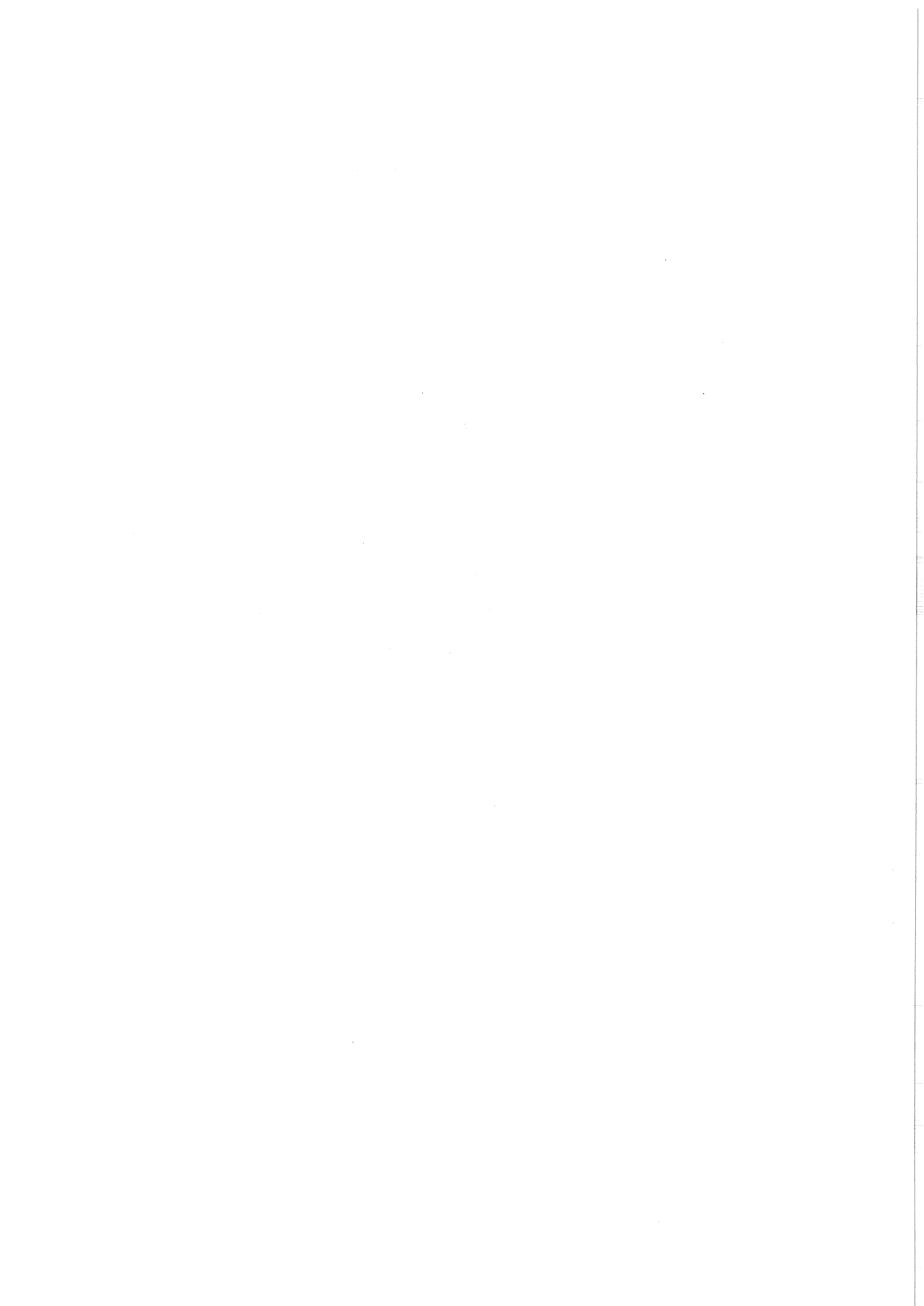
Högström, S. 1979. Översiktlig naturinventering: Ornitologi. Länsstyrelsen i Gotlands län, Visby.

Högström, S. 1980. Tranorna räknade på Gotland 1980. - Bläcku 6: 96-99.

Järvinen, R.A. & Sammalisto, L. 1976. Regional trends in the avifauna of Finnish peatland bogs. - Ann. Zool. Fennici 13: 31-43.

- Larsson, S. 1974. Översiktlig botanisk inventering av Gotlands myrar 1972. I: Översiktlig inventering av skyddsvärda myrar. Länsstyrelsen i Gotlands län, Visby.
- Nilsson, S.G. 1977. Häckfågelfaunan på högmossar i sydvästra Småland. - Fauna och Flora 72: 227-233.
- Nilsson, S.G. 1980. Hur påverkas fågellivet på högmossar av dikning och torvtäkt? - Fauna och Flora 75: 256-260.
- Sernander, R. 1941. Gotlands kvarlevande myrar och träsk. - KVA Avhandl. i Naturskyddsår.: 3.
- Statens naturvårdsverk. 1978. BIN - Fåglar. Rev. uppl. Stockholm.
- Svensson, S. 1978. Förenklad revirkarteringsmetod för inventering av fåglar på myrar och mossar. - Vår Fågelvärld 37: 9-18.
- Väisänen, R.A. & Järvinen, O. 1977. Structure and fluctuation of the breeding bird fauna of a north Finnish peatland area. - Ornis Fennica 54: 143-153.
- Ångström, A. 1958. Sveriges klimat. GLA, Stockholm.

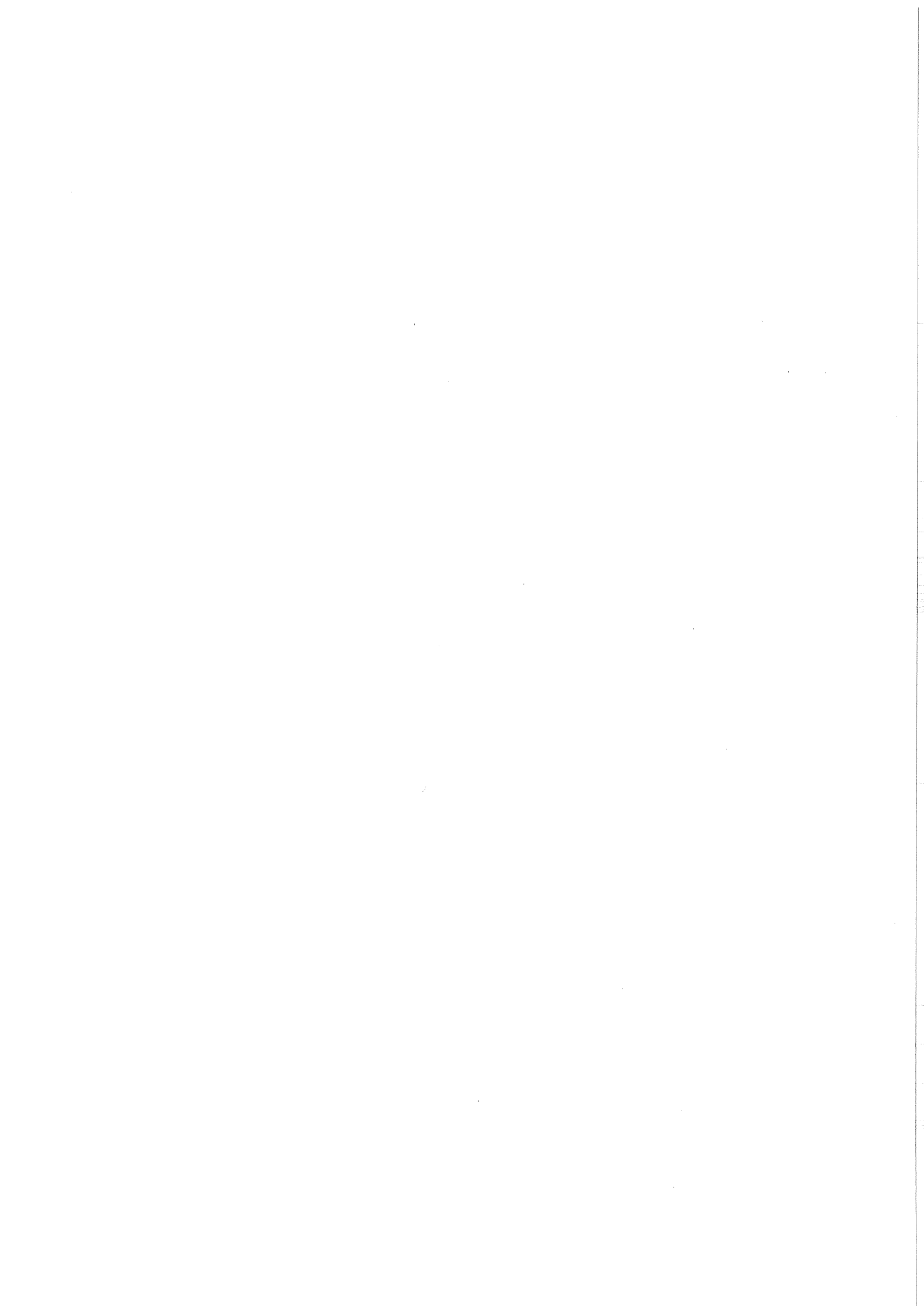

Tabell 1. Metoder som använts för att inventera olika grupper av häckande fåglar i Träskmyr 1981.

Fågelgrupp	Inventeringsmetod
Änder	Parräkning
Brun kärrhök	Boräkning
Sumphöns	Revirkartering
Trana	Boräkning
Vadare	Revirkartering
Ringduva, gök, tättingar utom björktrast	Revirkartering
Björktrast	Boräkning

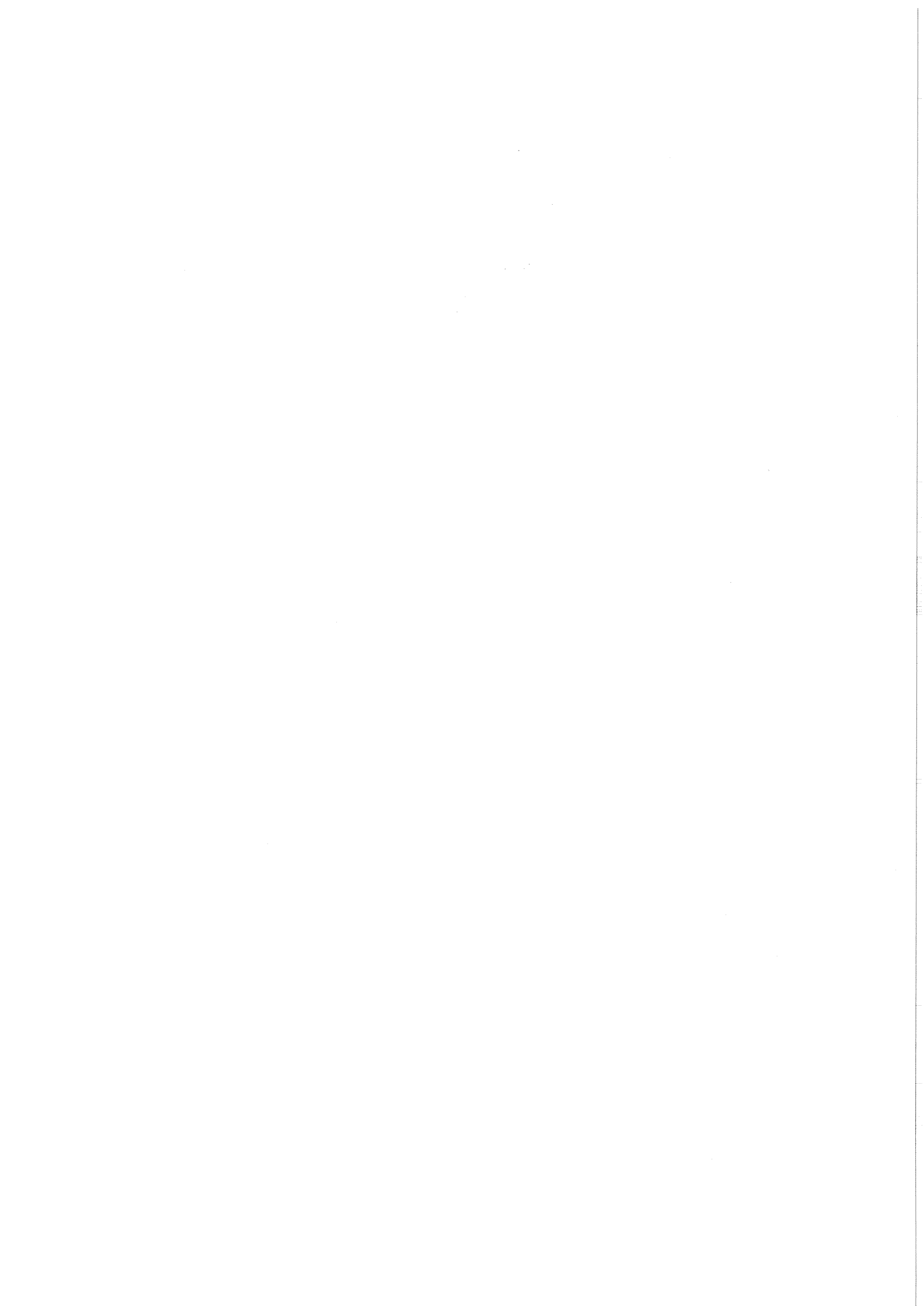

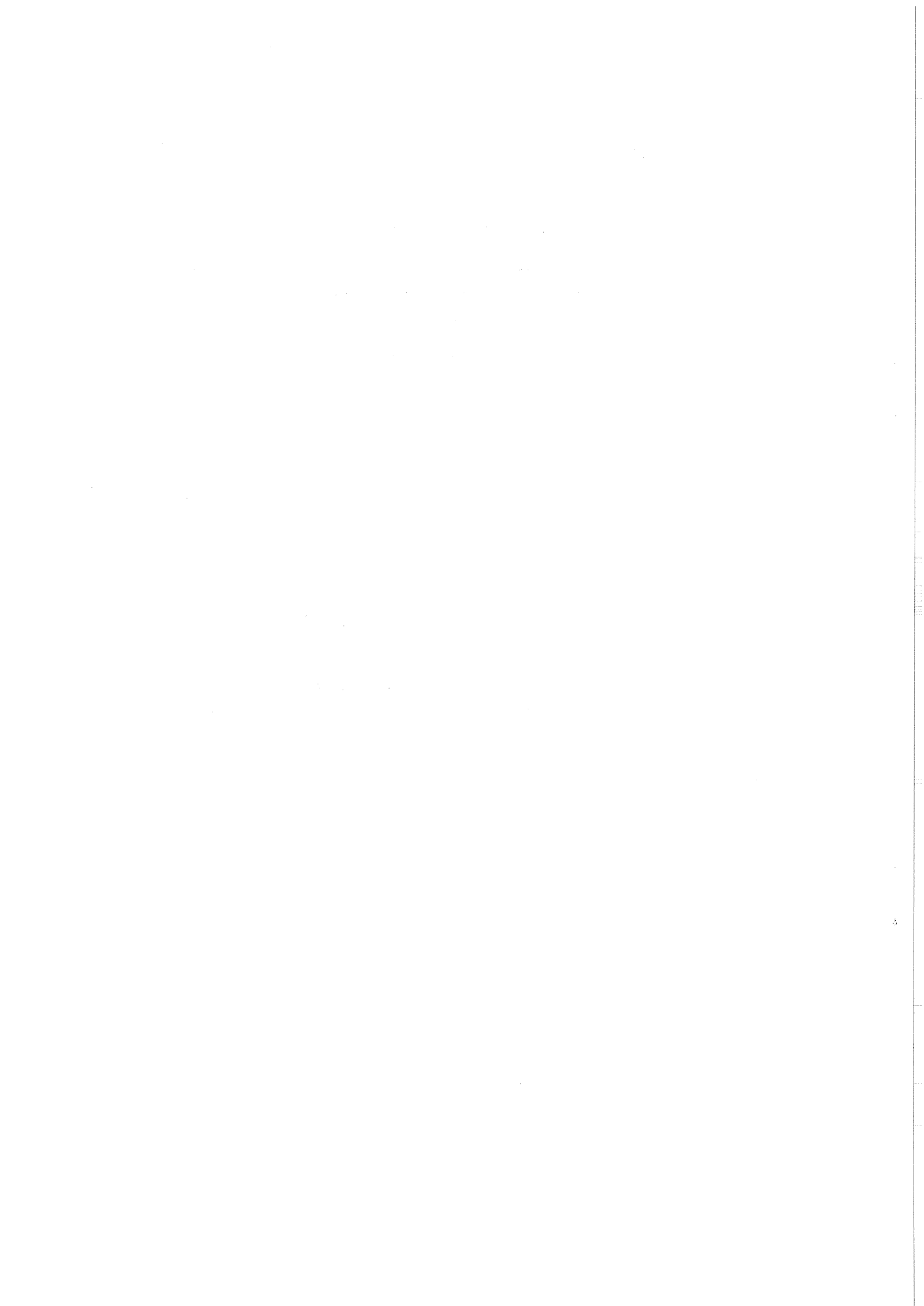
Tabell 2. Häckfåglar i Träskmyr 1981.

Art	Antal häckande par						Totalt
	Delområde 1	2	3	4	5	6	
Gravand		1					1
Gräsand		5	3				8
Vigg		7					7
Brun kärrhök		1					1
Vattenrall		2	1	1	1		5
Småfl. sumphöna					1		1
Kornknarr			3				3
Sothöna		1					1
Trana				1			1
Enkelbeckasin	1	1	4	1	3		10
Morkulla			1				1
Skogssnäppa		1					1
Ringduva	1		1	1			3
Gök				1			1
Trädpiplärka		2	1	2	2	2	9
Rödhake	2	2	1	1	1	3	10
Buskskvätta		1				1	2
Koltrast	1	1	3	1	1		7
Björktrast				1			1
Taltrast	1			1			2
Rörsångare		3	3	3	1		10
Svarthätta			1	1			2
Grönsångare		2	2	1			5
Lövsångare	7	13	12	12	8	5	57
Kungsfågel				1			1

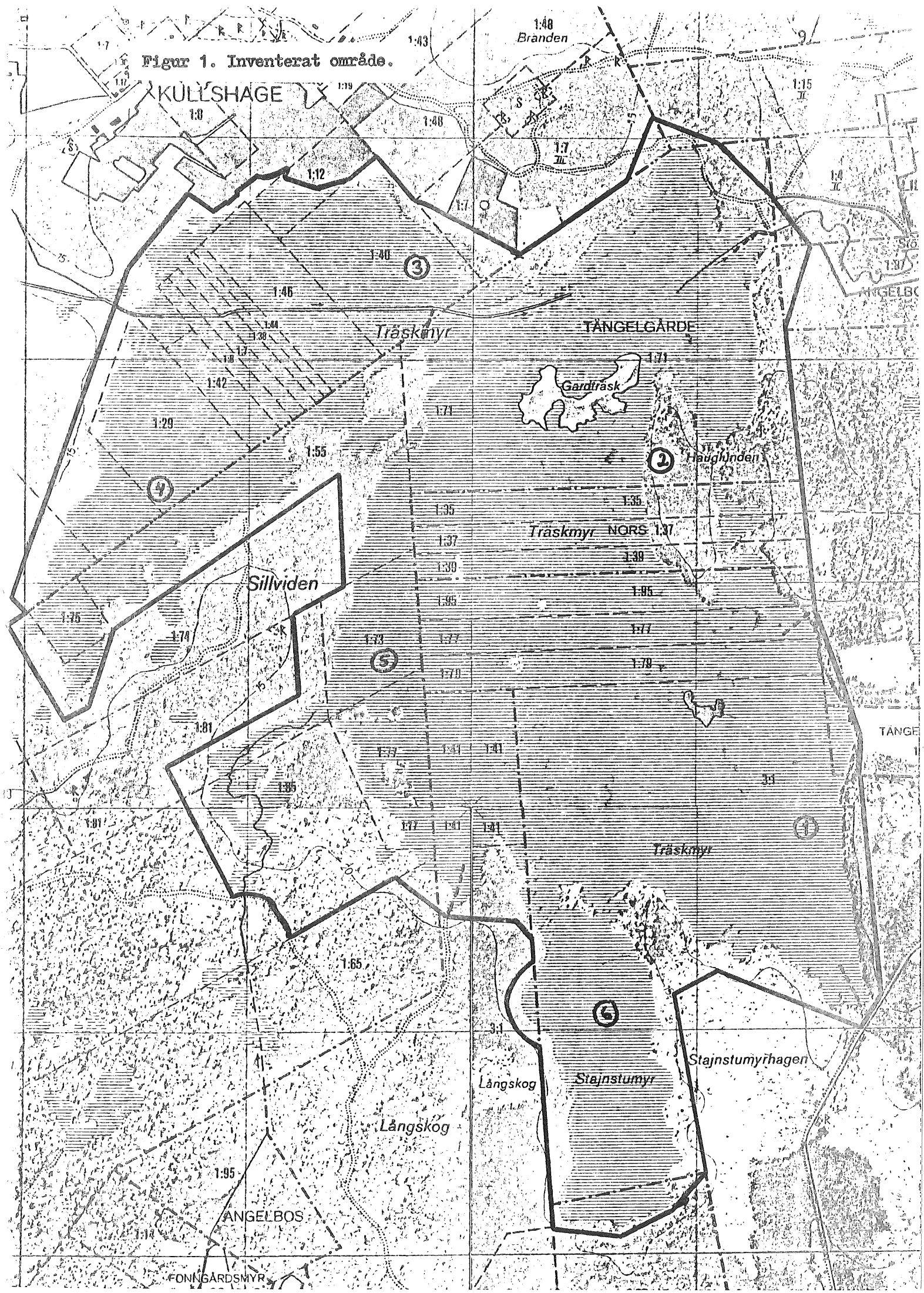

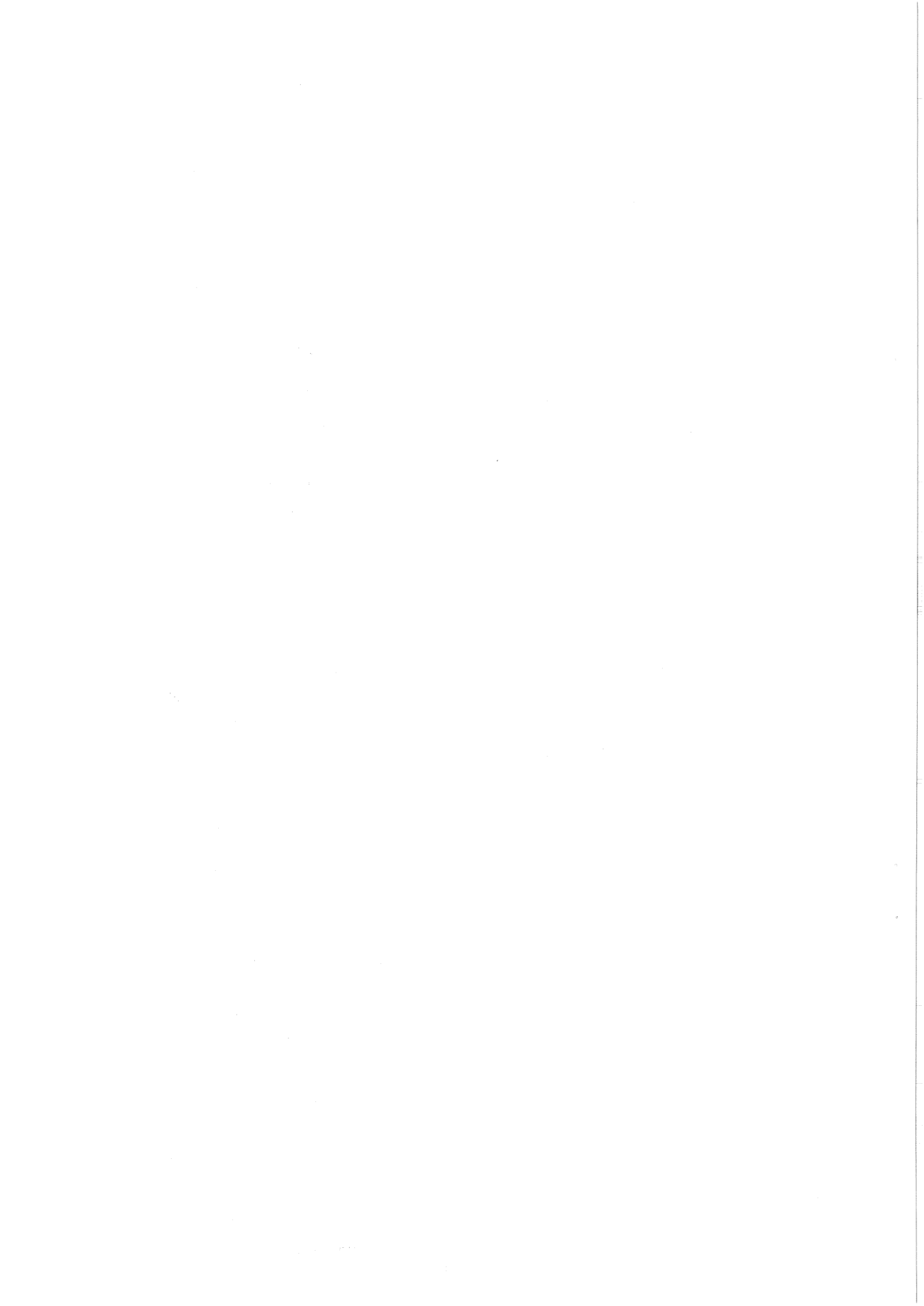
Tabell 2. (Forts.)

Art	Antal häckande par						Totalt
	Delområde 1	2	3	4	5	6	
Grå flugsnappare			1				1
Svartmes	1	1	1	1	2	1	7
Talgöxe						1	1
Trädkrypare			1		1		2
Nötskrika	1						1
Bofink	3	4	5	6	4	1	23
Rosenfink			1				1
Gulspurv						1	1
Sävsparv		3	3	2	1	2	11
Totalt	18	51	48	38	26	17	198

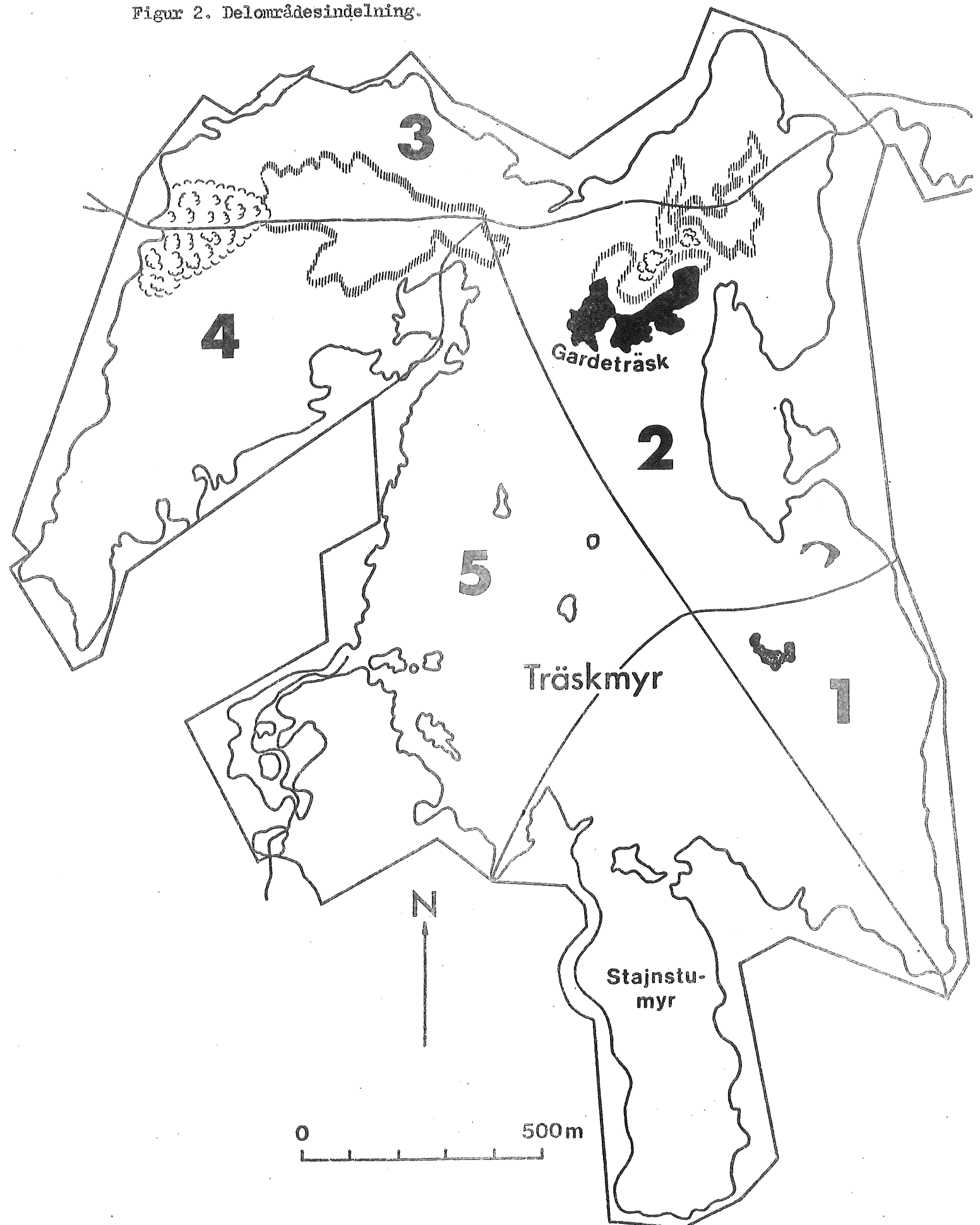

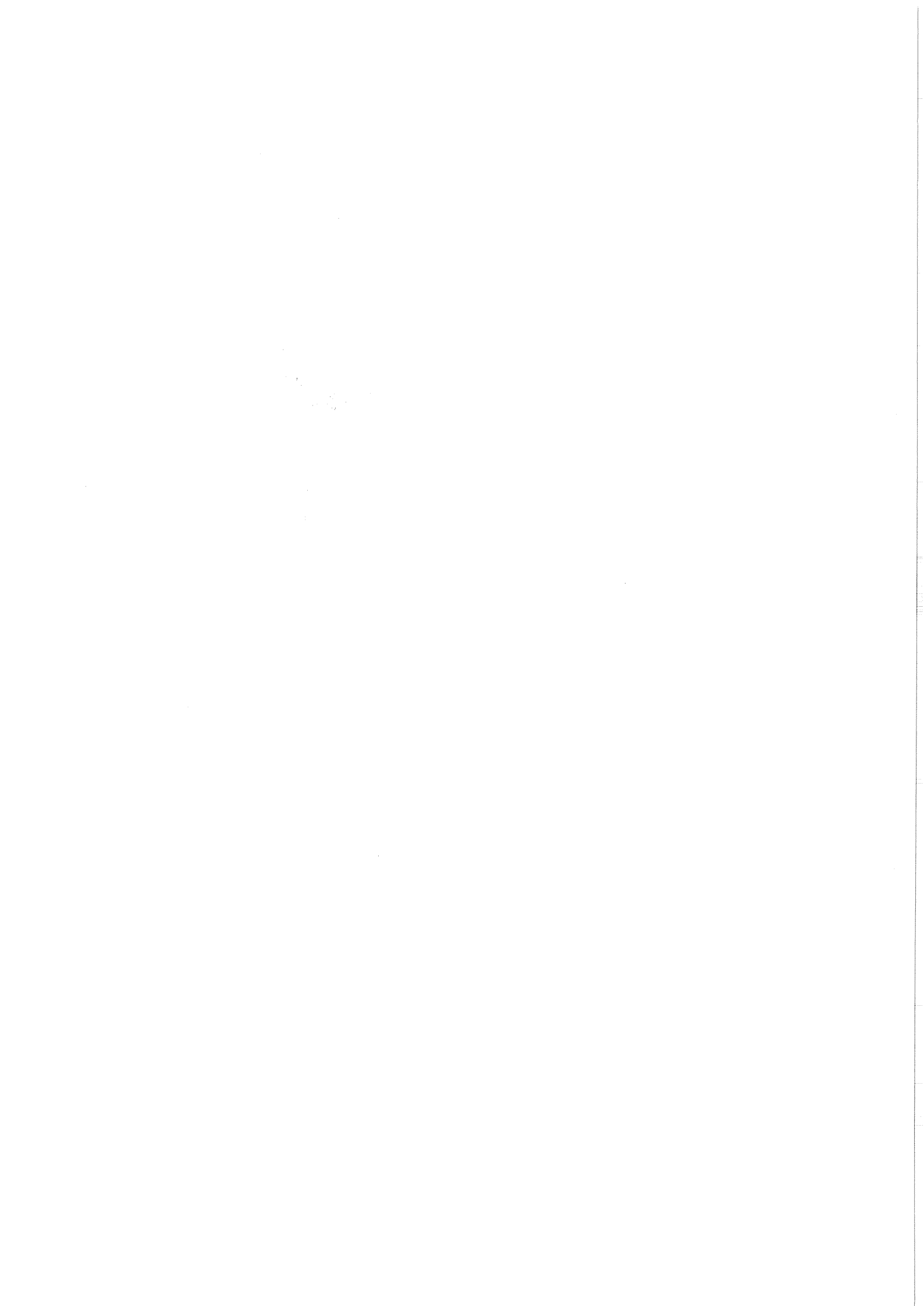
Figur 1. Inventerat område.

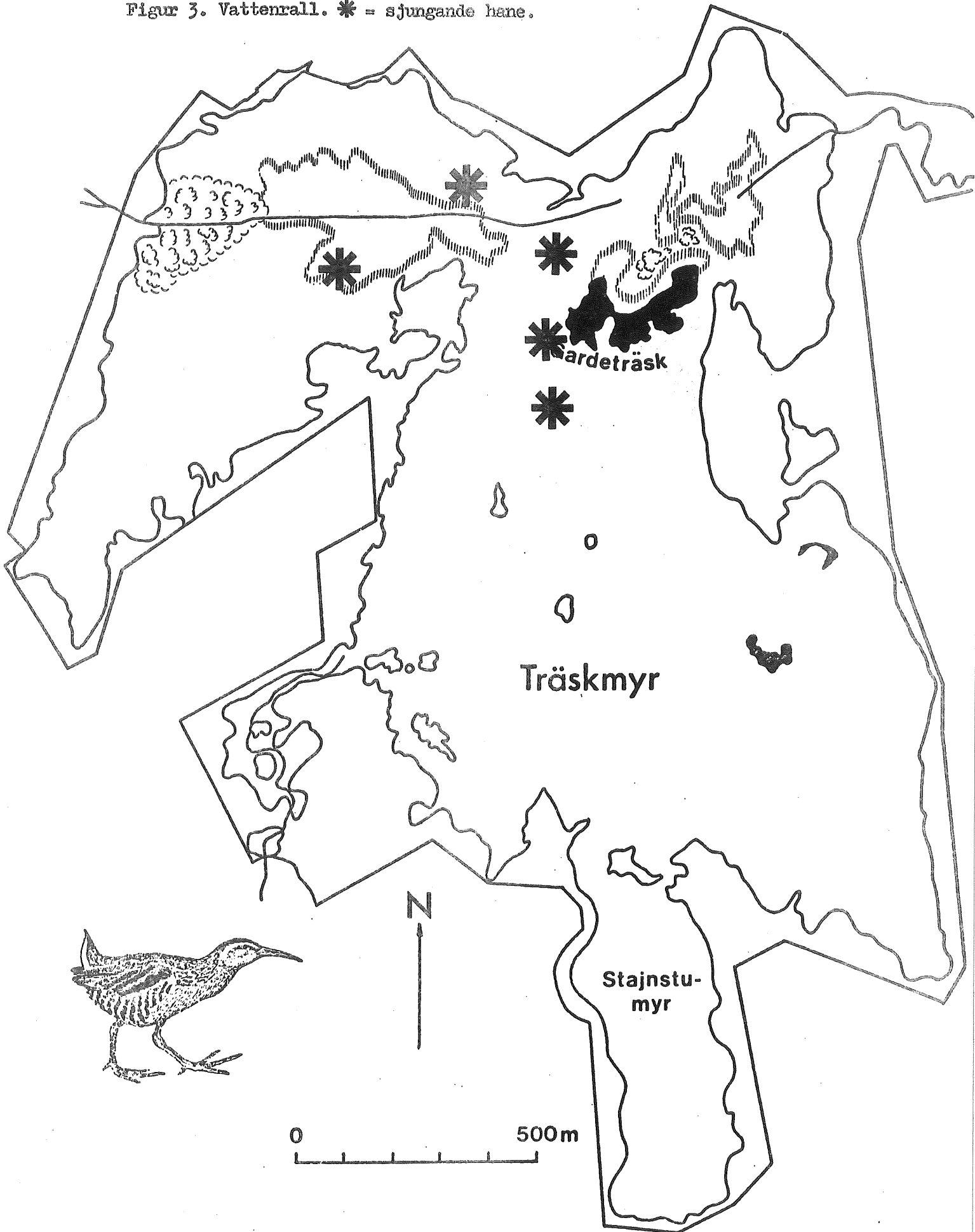
Figur 2. Delområdesindelning.

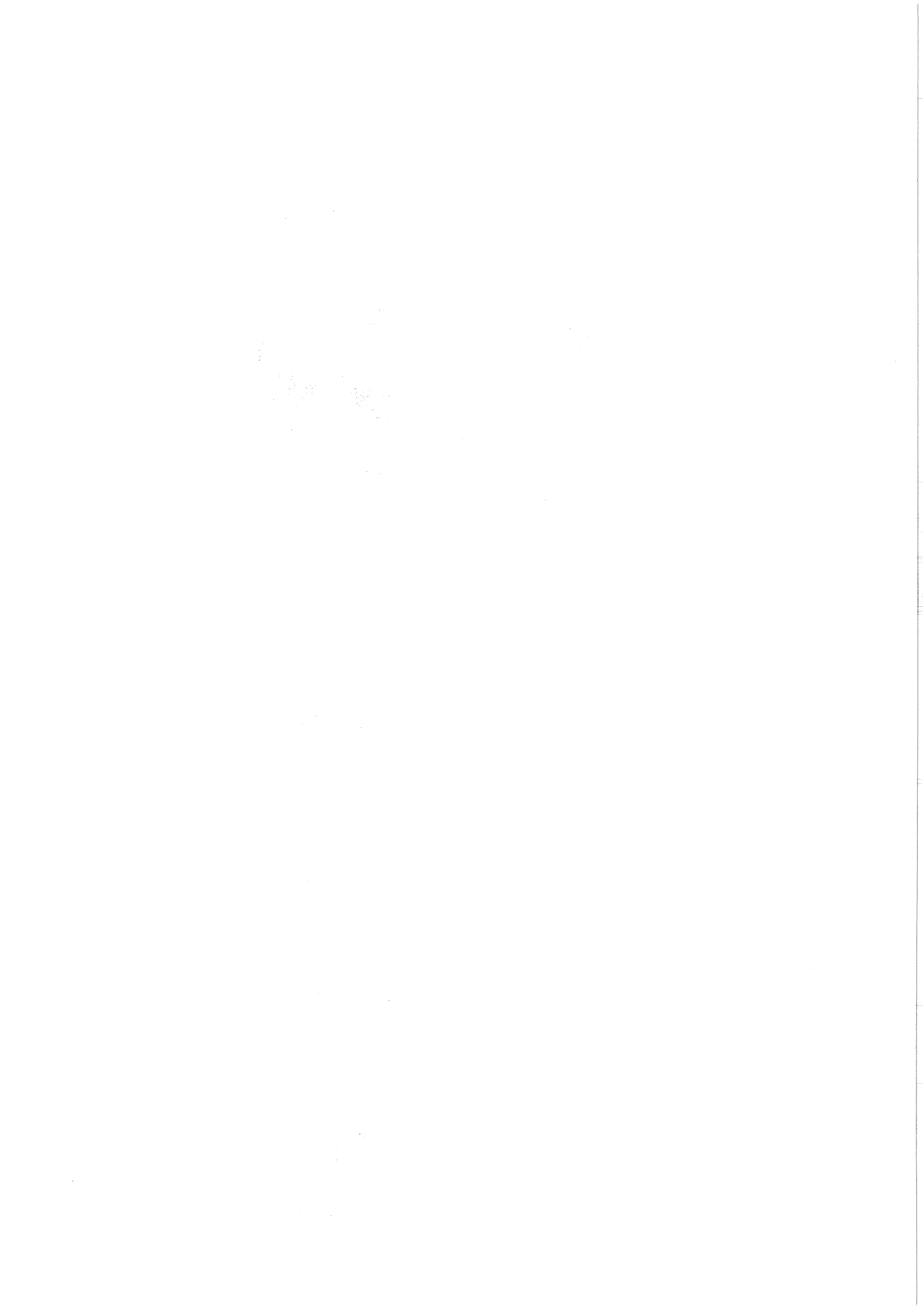

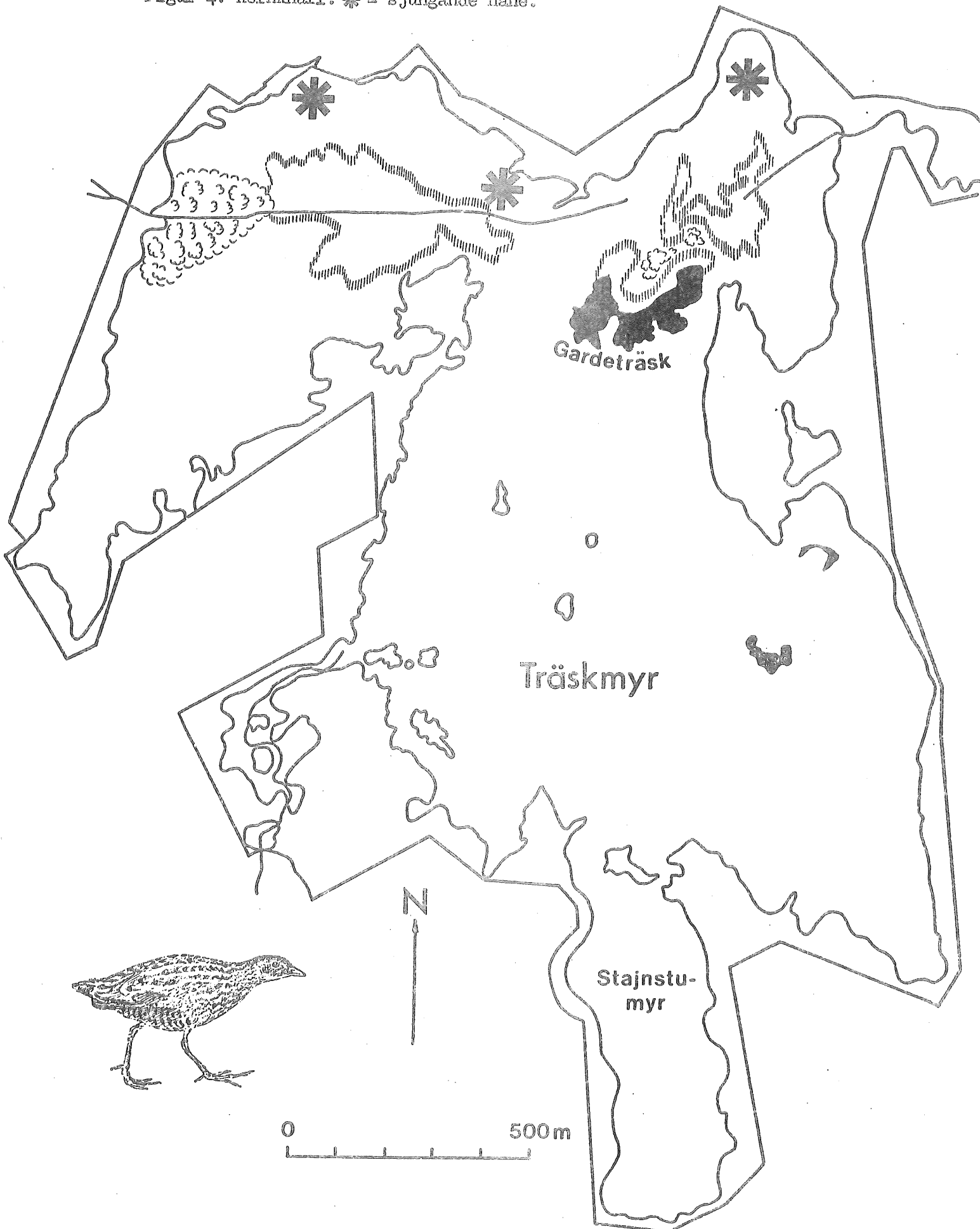

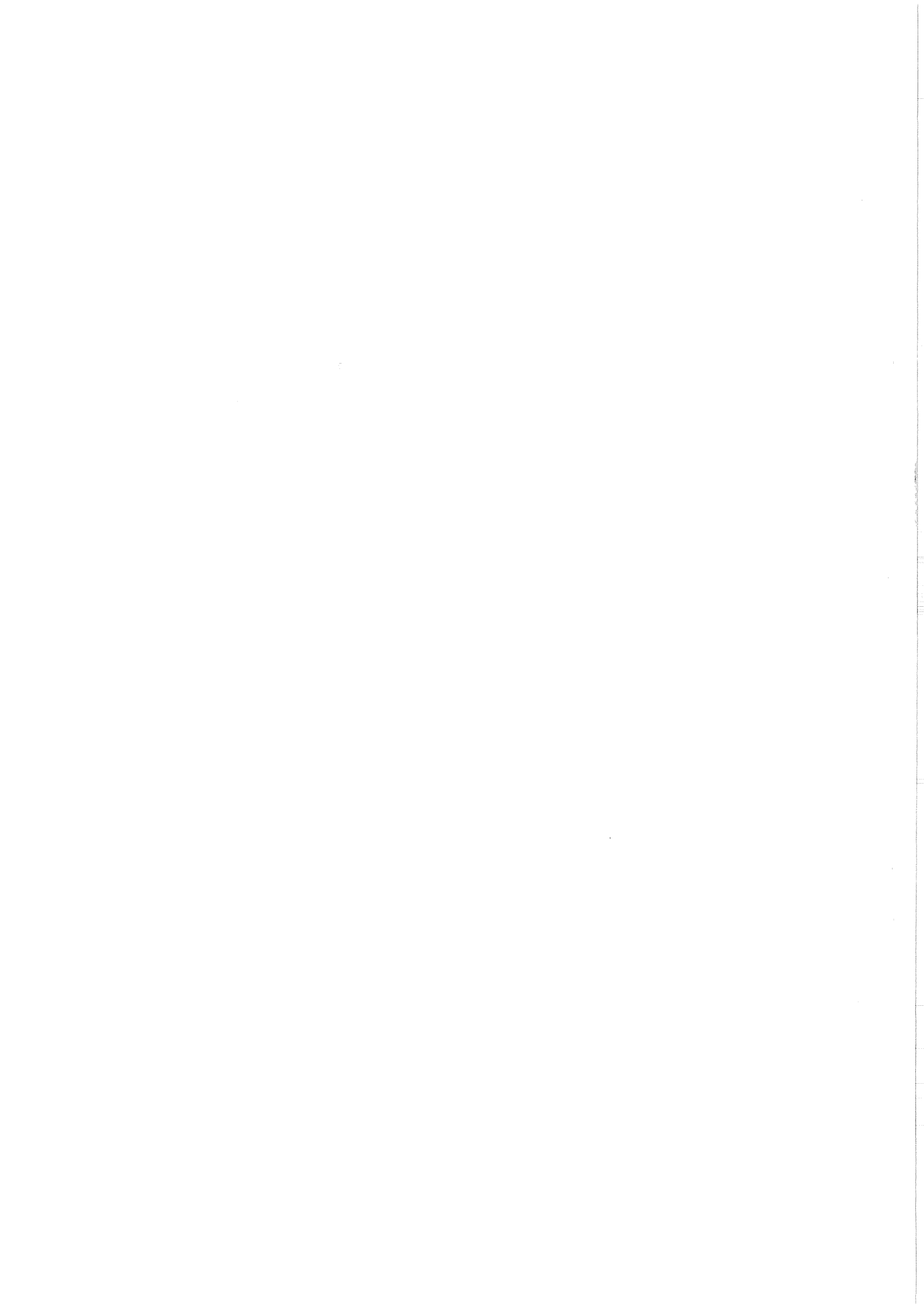
Figur 3. Vattenrall. * = sjungande hane.

Figur 4. Kornknarr. * = sjungande hane.

Figur 5. Rörsångare. * = sjungande hane.

